

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2017. godine**

Sarajevo, mart/ožujak 2017. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni i vanjski sektor.....	4
1.1. Kretanje industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinske razmjene.....	4
1.2. Tržište rada.....	7
2. Javne finansije.....	8
2.1. Indirektni porezi u BiH.....	8
2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....	10
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	11
3.1. Cijene.....	11
3.2. Monetarni sektor.....	12
3.3. Depoziti.....	14
3.4. Krediti.....	14
3.5. Berze u BiH.....	15
4. Strane direktne investicije.....	16

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Mali broj dostupnih indikatora ekonomske aktivnosti u domenu vanjske trgovine roba, industrijske proizvodnje, PDV prihodi i sl., nije dovoljan za formiranje jasne slike opštih ekonomskih kretanja u januaru 2017. godine. Slično kao i u četvrtom tromjesečju 2016. godine, vanjskotrgovinska robna razmjena u januaru nastavlja da raste dosta visokim nominalnim stopama.

Tako je robni izvoz nominalno povećan za 14,3%, a uvoz za 9,6% u odnosu na januar 2016. godine što je rezultiralo blagim godišnjim smanjenjem robnog deficita od 0,8%. Pri tome je najvjerovatnije zabilježen značajan realni rast izvoza i uvoza iako je dio njihovog nominalnog rasta vjerovatno bio cjenovnog karaktera obzirom na određeni porast svjetskih cijena.

Najznačajniji dio izvoznog rasta je bio prema zemljama iz neposrednog okruženja (Srbija, Hrvatska i Slovenija) koje u posljednje vrijeme bilježe ekonomski oporavak. Rast izvoza u januaru je praćen godišnjim povećanjem industrijske proizvodnje od 4,4% bez obzira na značajno smanjenje u odnosu na decembar od 2,8%.

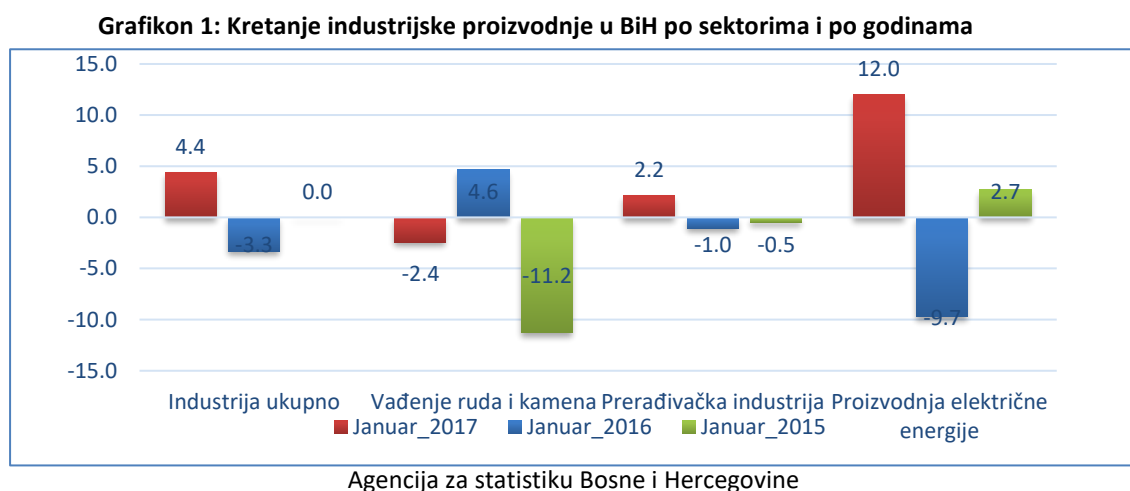
Visok rast uvoza i godišnje povećanje PDV prihoda od 3% (prema poreskim prijavama) kojim se oporezuje finalna potrošnja pored ostalog ukazuju na rast domaće tražnje u januaru. Konačno, deflacija iz prethodnog perioda je zaustavljena u januaru pa prema tome i potencijalni rizici koje ona nosi vezani za ekonomski rast i zapošljavanje.

1. Realni i vanjski sektor

1.1. Kretanja industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinske robne razmjene u januaru 2017.godine

Iako podaci na nivou jednog mjeseca nisu dovoljni da bi se donosili konačni zaključci, na osnovu dostupnih podataka Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za januar 2017. godine može se reći da je u Bosni i Hercegovini nastavljen rast privredne aktivnosti iz prethodne godine. Ovo na neki način potvrđuju kratkoročni indikatori kao što su povećanje industrijske proizvodnje i intenziviranje vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom.

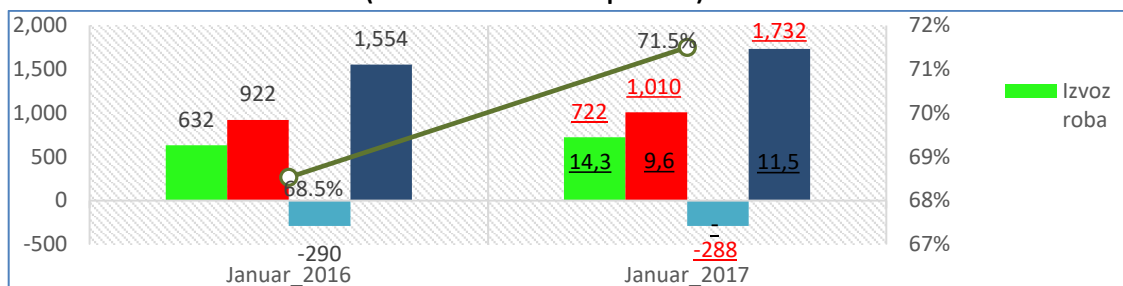
Rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u januaru 2017. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 4,4%.¹ Najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u okviru sektora za proizvodnju električne energije gdje je usljed povećanja proizvodnje u termoelektranama ukupna proizvodnja u odnosu na januar prethodne godine povećana za 12%. Pored električne energije, povećanje proizvodnje ostvareno i u okviru prerađivačke industrije i iznosilo je 2,2%. S druge strane, u okviru vađenja ruda i kamena registriran je pad od 2,4%. Uporedni prikaz kretanja industrijske proizvodnje u januaru 2017. godine u odnosu na prethodne godine prikazan je na grafikonu ispod:

Ovo povećanje proizvodnje uz povećanje izvozne tražnje rezultiralo je intenziviranjem vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tako je u januaru 2017. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine došlo do povećanja obima ukupne robne razmjene, izvoza i uvoza roba, dok je robni deficit smanjen a pokrivenost uvoza izvozom povećana.

¹Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za januar 2017. godine", 06.03.2017.

Grafikon 2: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH za januar 2017. godine
(nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u kategoriji električna energija gdje je izvoz utrostručen a doprinos rastu je iznosio 4,2 p.p i aluminijum 30% (1,3 p.p). Međutim prilikom analize ovih podataka treba također istaći da je pored realnog (količinskog) povećanja izvoza ovih proizvoda prisutan i efekat rasta cijena.² Pored ove kategorije, pozitivan doprinos rastu izvoza ostvaren je u okviru izvoza električne opreme 50% (1,1 p.p), glinice 80%(1p.p) i namještaja 8,3%(1 p.p). S druge strane, smanjenje izvoza odnosno negativan doprinos rastu izvoza zabilježen je u okviru kategorija oružje i municija, metalni proizvodi i rezerni dijelovi za automobile gdje su registrirane dvocifrene stope pada izvoza.

Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2017. godine iznosio je 722 miliona KM što predstavlja povećanje od 14,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ova dvocifrena stopa rasta izvoza u januaru predstavlja nastavak ohrabrujućeg trenda iz četvrtog kvartala prethodne godine kada je bh. izvoz roba povećan za preko 10% (novembar 16,6% i decembar 15,1%).

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, izvoz roba na tržište zemalja EU iznosio je 548 miliona KM što predstavlja povećanje od 11,4%, dok je izvoz u zemlje CEFTA-e iznosio 97 miliona KM što je povećanje od 41,8% u odnosu na januar prethodne godine. Posmatrano po zemljama BiH je u januaru 2017. godine najviše roba izvezla na tržište Njemačke 122 mil KM (5,8%), Hrvatske 87 mil KM (59,5%), Italije 80 mil KM (-15%), Slovenije 67 mil KM(25%), i Srbije 60,4 mil KM (66,5%).

U skladu sa povećanjem privredne aktivnosti došlo je i do povećanja uvoza roba u BiH, pa je tako ukupni bh. uvoz roba u januaru 2017. godine iznosio 1,01 milijardu KM što predstavlja povećanje od 9,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano na nivou pojedinačnih proizvoda najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru nafte i naftnih derivata 60% (3,1 p.p), baznih metala 25,6% (1,7 p.p), motornih vozila 17,5% (1,1 p.p), električne opreme 25% (0,9 p.p) i tekstila 19,1% (0,8 p.p). S druge strane, smanjenja uvoza su registrirana prilikom uvoza sirove nafte i plina 27,5%, građevinskog materijala 18,1%, te drvnih proizvoda izuzev namještaja od oko 50%.

U januaru 2017. godine uvoz roba iz zemalja EU iznosio je 635 miliona KM i povećan je za 11,5%, dok je uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio 110 miliona KM što predstavlja smanjenje od 4,2% u odnosu na januar prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni bh. trgovinski partneri, povećanja uvoza roba su registrirana prilikom uvoza roba iz Njemačke 3,7%, Italije 0,6%, Hrvatske 14,3%, Slovenije 11,5% dok je uvoz iz Srbije smanjen za 7,3%.

² IMF, Primary Commodity Prices, January,

Vrijednost vanjskotrgovinskog robnog deficita u januaru 2017. godine iznosila je 288 miliona KM što predstavlja blago smanjenje od 0,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je pokrivenost uvoza izvozom poboljšana za 3 p.p i iznosila je 71,5%.

Tabela 1: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji u 2016. godini u KM

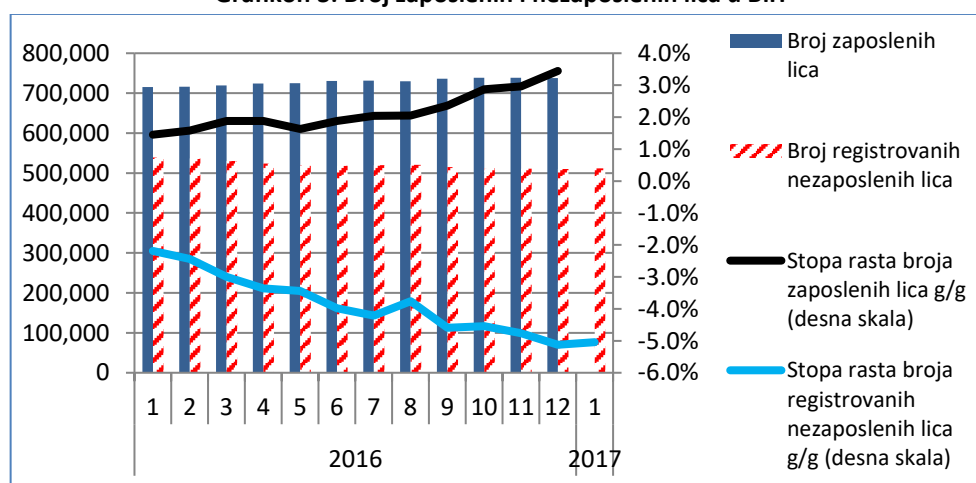
		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		Januar_2016	Januar_2017	2017/2016 promjena %		Januar_2016	Januar_2017	2017/2016 promjena %		Januar_2016	Januar_2017	2017/2016 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
	UKUPNO	632	722	14,3	14,3	922	1010	9,6	9,6	-290	-288	-0,8	-0,8	71,5%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	6	9	56,3	0,5	29	34	18,6	0,58	-23	-25	9,1	0,72	26,7%
2	PROIZVODI BIJNOG PORJEKLA	12	17	36,6	0,72	51	54	7,1	0,39	-38	-37	-2,5	-0,33	31,2%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I BIJNOG	9	11	32,0	0,43	12	15	19,1	0,25	-4	-3	-10,9	-0,14	77,5%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	22	21	-3,0	-0,10	92	81	-12,0	-1,19	-70	-59	-14,8	-3,55	26,5%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	49	74	51,5	3,96	106	141	32,8	3,78	-58	-68	17,0	3,39	52,1%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	48	64	32,8	2,50	94	100	6,4	0,65	-46	-36	-21,3	-3,38	63,8%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	17	21	21,7	0,58	59	59	0,7	0,04	-42	-39	-7,9	-1,14	34,9%
8	KOŽA I KRZNO	10	14	35,2	0,58	30	34	13,2	0,43	-19	-20	1,2	0,08	42,0%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	44	45	2,1	0,14	13	14	12,3	0,17	32	31	-2,0	0,22	320,9%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	18	13	-27,9	-0,80	27	27	-0,2	-0,01	-9	-14	57,9	1,73	48,9%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	41	44	7,4	0,48	60	68	13,5	0,88	-19	-24	26,5	1,76	64,3%
12	OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLUČNI PROIZVODI	55	57	4,6	0,40	26	25	-3,9	-0,11	29	32	12,2	-1,22	231,1%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLUČNIH	4	4	6,0	0,04	17	15	-8,1	-0,15	-13	-11	-12,4	-0,55	26,7%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	1	1	-3,0	0,00	1	1	15,4	0,02	0	0	283,3	0,06	78,7%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	98	119	20,8	3,24	87	104	18,8	1,77	11	15	36,9	-1,42	114,8%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	76	91	18,6	2,25	119	137	14,6	1,89	-43	-46	7,6	1,12	66,3%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	25	23	-9,7	-0,38	59	66	11,5	0,74	-35	-44	26,8	3,19	34,0%
18	SATTOVI, MJERNI, MUŽIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	2	2	-5,2	-0,02	13	14	6,5	0,09	-11	-12	8,7	0,32	13,7%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	10	4	-56,0	-0,88	0	0	238,2	0,03	10	4	-59,9	2,03	990,3%
20	RAZNI PROIZVODI	83	88	5,9	0,77	19	21	8,2	0,17	64	68	5,2	-1,14	424,8%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,1%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

1.2. Tržište rada

Ukupna radna snaga u BiH u 2016. godini smanjena je za 0,4% u poređenju sa 2015. godinom zbog smanjenja broja registrovanih nezaposlenih lica. U decembru 2016. godine ukupan broj zaposlenih lica je uvećan za 3,4% g/g i iznosi 738³ hiljada. Kao i prethodnih mjeseci, najbrža stopa rasta broja zaposlenih (poređenje g/g) je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (14,5%), ali zbog malog udjela u ukupnom broju zaposlenih njen doprinos je bio skroman. Najznačajniji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica bio je u djelatnostima koje zapošljavaju najviše lica u BiH (industrija i trgovina). Tako je u decembru 2016. godine broj zaposlenih lica u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih uvećan za 6,5% g/g, a u području djelatnosti prerađivačke industrije 4,7% g/g. Uz povećanje broja nezaposlenih lica stopa registrovane nezaposlenosti je u posmatranom mjesecu smanjena za 2,1 p.p. u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosi 40,9%. Broj nezaposlenih lica u januaru 2017. godine smanjen je za 5% g/g i iznosi 511,9 hiljada.

Grafikon 3: Broj zaposlenih i nezaposlenih lica u BiH

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

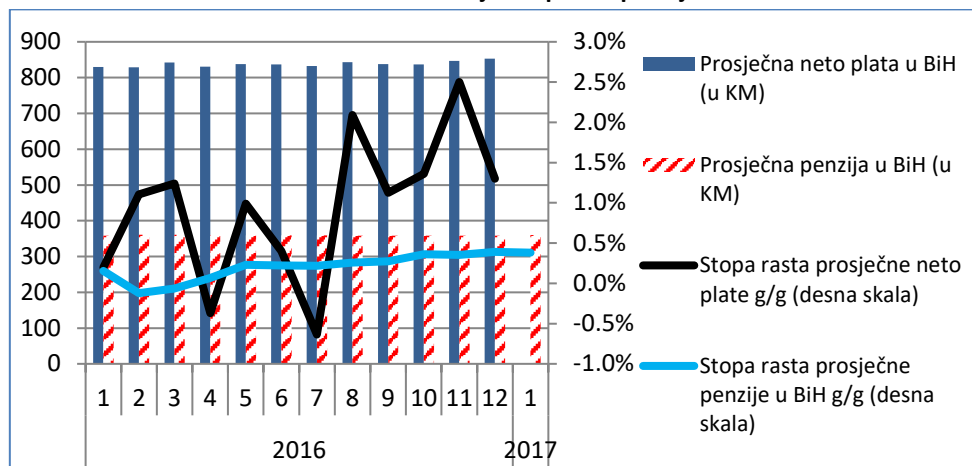
Postepeni rast prosječne neto plate u BiH nastavljen je u decembru 2016. godine. Prosječna neto plata u posmatranom mjesecu iznosila je 853 KM, uz nominalni rast od 1,3% g/g. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine najveća stopa rasta prosječne neto plate registrovana je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (17,6% g/g), a potom u djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (7,1% g/g), stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (5,6% g/g) i prerađivačke industrije (5,2% g/g). Ukupan broj penzionera u BiH u januaru 2017. godine uvećan je za 1,6% u odnosu na isti period prošle godine iznosi 659,1 hiljada.⁴ Prosječna penzija u BiH u posmatranom mjesecu iznosila je 360 KM i veća je za 0,4% u odnosu na isti mjesec 2016. godine.⁵

³ Privremeni podatak, izvor: BHAS. Podatak za januar 2017. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

⁴ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

Grafikon 4: Prosječna plata i penzija u BiH

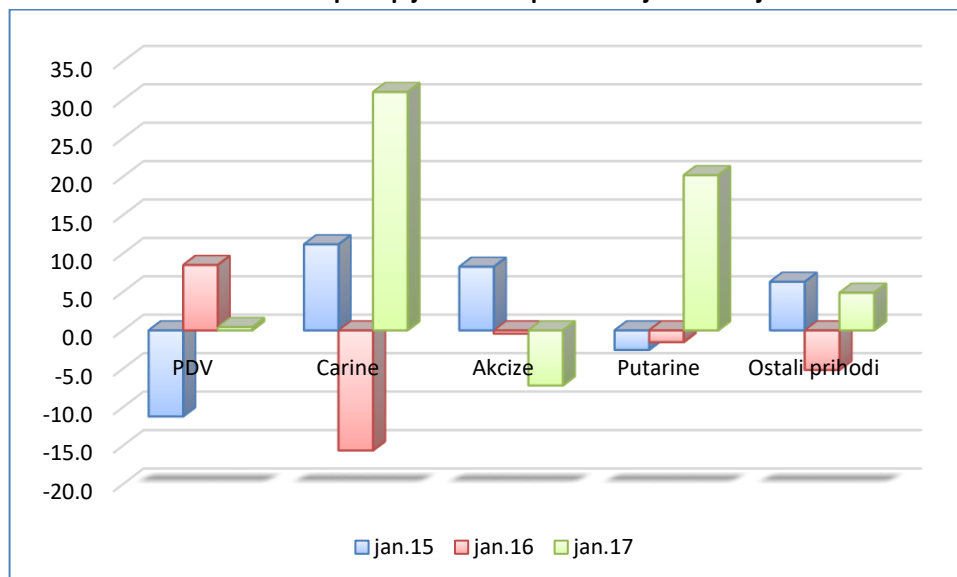
Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Tokom januara mjeseca 2017. godine po osnovu indirektnih poreza prikupljeno je oko 486 miliona KM bruto prihoda, što je za svega 1% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Uz skromnu stopu rasta prikupljenih bruto prihoda sa jedne strane, i značajnog povećanja povrata sa JR od 17,6% sa druge strane, ukupno prikupljeni neto prihodi su smanjeni za 2,4%. Na ovakvo kretanje neto prihoda uticale su najznačajnije kategorije: prihodi od PDV-a i prihodi od akciza.

Grafikon 5: Rast prikupljenih neto prihoda u januaru mjesecu u %

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Uprkos bržoj stopi rasta robnog uvoza u januaru mjesecu tekuće godine, po osnovu PDV-a je prikupljeno svega 237 miliona KM, što je za skromnih 0,4% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Prema poreskim prijavama, prihodi od PDV-a bilježe nešto veći rast (5,2%) zahvaljujući rastu prihoda od uvoznog PDV-a (12,6%), jer je PDV u domaćem prometu smanjen za 8,7%.

U istom mjesecu, prikupljeni prihodi po osnovu akciza su iznosili oko 110 miliona KM i manji su za 7,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine⁶. Smanjenje prihoda od akciza je posljedica primjene Odluke o otvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2017. godinu.

Iako su neto prihodi bili smanjeni, sredstva raspoloživa za raspodjelu sa JR UIO krajnjim korisnicima su bila za 4,3% veća u odnosu na januar prethodne godine. Tokom januara mjeseca sredstva namijenjena servisiranju vanjskog duga su uvećana za 67,3% što je umanjilo preostala sredstva namijenjena finansiranju budžeta (2,8%) korisnika.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza
(rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 struktura	2014	2015	2016	nov 16	dec 16	jan 17
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	6,1	1,8	4,5	9,7	9,7	1,0
Povrati	16,7	17,6	-6,5	1,1	16,6	-0,2	17,6
Neto prihodi - prikupljeno	83,3	3,7	3,7	5,2	8,3	12,3	-2,4
PDV	51,7	3,4	1,5	5,5	5,7	16,3	0,4
Carine	3,7	11,5	1,9	3,5	11,9	11,2	31,0
Akcize	21,8	3,2	7,7	2,9	10,7	-1,9	-7,2
Putarine	5,4	3,2	8,7	12,2	13,5	15,5	20,2
Ostali prihodi	0,3	7,6	4,2	2,0	7,1	27,2	4,9
Neusklađeni prihodi	0,3	88,2	170,0	33,6	0,0	0,0	-100,0
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	6,0	1,9	4,3	12,6	8,9	4,3
Minimalne rezerve	16,9	17,4	-6,4	1,3	17,3	-2,2	14,5
Budžeti	83,1	3,6	3,9	4,9	11,6	11,7	2,1
Servisiranje vanjskog duga	10,8	2,9	-17,6	24,6	30,0	44,3	67,3
FBiH	7,0	3,3	-17,8	24,0	25,0	43,8	68,6
RS	3,8	1,9	-17,8	26,2	45,7	45,3	65,2
BD	0,0	83,5	91,3	-10,5	0,0	-5,4	9,1
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,2	3,8	7,4	2,5	8,4	4,5	-2,8
Institucije BiH	11,3	0,0	0,0	0,0	4,0	-0,8	5,8
FBiH	38,7	4,8	9,3	2,4	9,8	9,0	-3,4
RS	19,7	4,3	8,8	3,7	7,9	-2,4	-7,4
BD	2,5	3,9	3,7	6,0	13,5	14,0	1,2

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

⁶ "Službeni glasnik BiH", broj 84/16. Odlukom je definisano da se od 01.01.2017. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+posebna) iznosi 2,42 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:

- *proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14 i 60/14) i*
 - *posebna akciza u iznosu od 67,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,35 KM za pakovanje od 20 komada.*
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 96,80 KM po kilogramu.

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

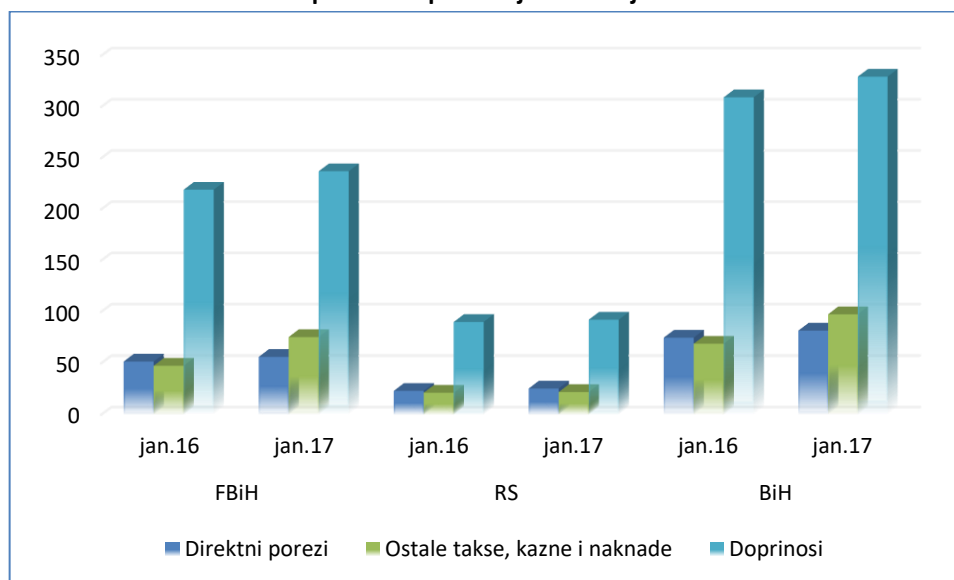
Ukupno prikupljeni prihodi u nadležnosti poreskih uprava u BiH, na kraju januara mjeseca 2017. godine bilježe povećanje od 12,3%. Rezultat navedenog povećanja jeste rast prikupljenih prihoda u oba entiteta. U obje entiteske poreske uprave prihodi od poreza na imovinu i nepokretnosti su smanjeni, dok su ostale kategorije prihoda bilježile pozitivne stope rasta.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH januar 2017			RS januar 2017			BiH januar 2017		
	miliona KM	rast u		miliona KM	rast		miliona KM	rast	
	2016	2017	%	2016	2017	u %	2016	2017	u %
Direktni porezi	51,7	56,3	8,7	23,2	25,5	9,9	75,0	81,8	9,1
Porez na dohodak	27,3	29,0	6,2	14,3	15,5	8,7	45,1	44,5	7,1
Porez na dobit	9,6	13,1	35,6	7,2	8,3	15,4	16,8	21,4	27,0
Porezi građana	14,7	14,1	-4,3	1,8	1,7	-3,2	16,5	15,8	-4,2
Ostali porezi	0,1	0,1	18,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	18,1
Ostale takse, kazne i naknade	47,6	75,6	58,6	21,4	22,1	3,5	69,0	97,7	41,5
Doprinosi	219,2	237,3	8,2	90,2	92,4	2,4	309,5	329,6	6,5
PIO	121,2	130,7	7,8	50,7	52,5	3,6	171,9	183,2	6,5
Zdravstvo	88,1	95,7	8,6	32,7	32,9	0,5	120,9	128,6	6,4
Nezaposleni	9,9	10,9	10,4	2,6	2,7	3,2	12,5	13,6	8,9
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	3,8	4,0	2,7	3,8	4,0	2,7
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,3	0,3	-4,6	0,3	0,3	-4,6
UKUPNO	318,6	369,1	15,8	134,9	140,1	3,9	453,5	509,2	12,3

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Grafikon 6: Prihodi poreskih uprava u januaru mjesecu u milionima KM

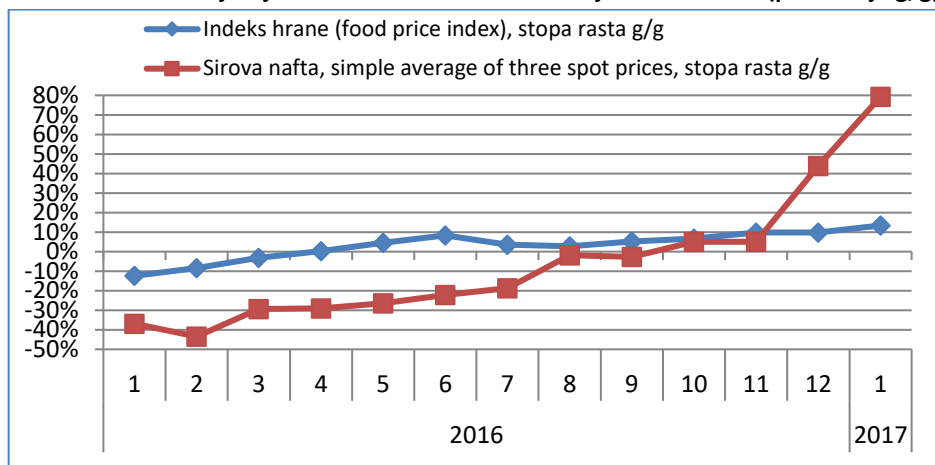
Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene

Početak 2017. godine na svjetskom tržištu energenata obilježio je rast cijena sirove nafte. Cijena sirove nafte u januaru 2017. godine uvećana je oko 79% u poređenju sa istim mjesecom 2016. godine, i iznosila je 53,6 \$/barelu. Sličan trend zabilježio je indeks hrane. Prema MMF bazi podataka indeks cijena hrane na svjetskom tržištu uvećan je za 13,4% g/g.

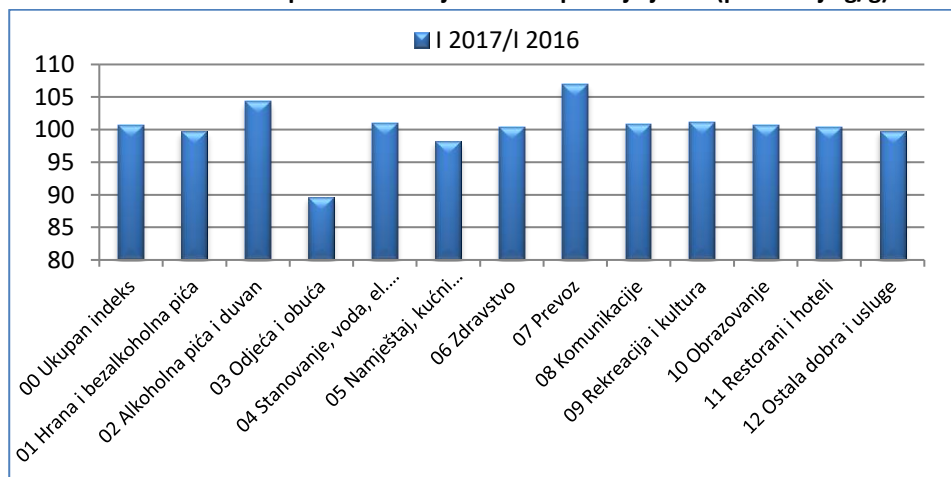
Grafikon 7: Kretanje cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu (poređenje g/g)

Izvor: MMF baza podataka

Iako je u pojedinim odjeljcima CPI indeksa u BiH u januaru 2017. godine zabilježena deflacija (poređenje g/g), ukupan indeks potrošačkih cijena je veći u poređenju sa januarom 2016. godine (inflacija 0,7% g/g). Najbrži rast cijena u BiH u posmatranom mjesecu u odnosu na isti period 2016. godine registrovan je u odjeljcima prevoza (cijene goriva i maziva) te alkoholnih pića i duvana zbog povećanja akciza na cigarete i duvan za pušenje od 01.01.2017. godine.⁷

Grafikon 8: Indeks potrošačkih cijena u BiH po odjeljcima (poređenje g/g)

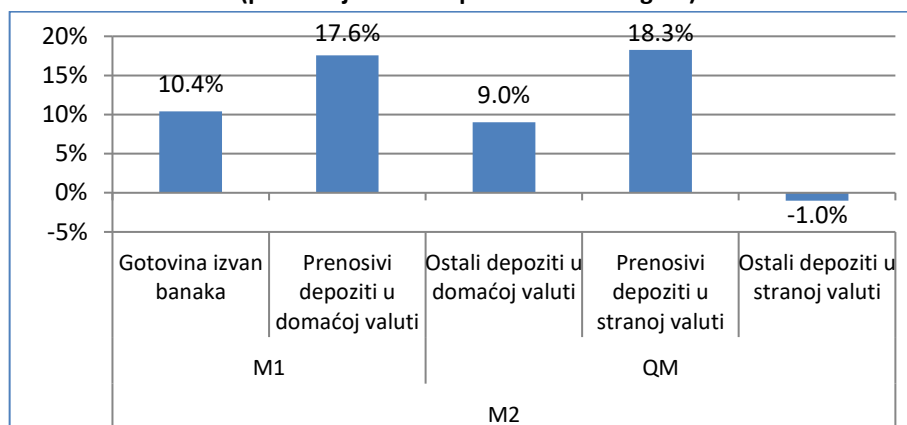
Izvor: BHAS

⁷ Povećanje akciza na cigarete i duvan od 01.01.2017. godine. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,42 KM, a specifična akciza 1,35 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje iznosi 96,8 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2017. godinu.

3.2. Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2) nastavila se uvećavati u 2017. godini i na kraju januara iznosila je 20,3 mlrd. KM. Navedeni iznos novčane mase veći je za 9,3% u poređenju sa januarom 2016. godine. Kao i u prethodnoj godini gotovo sve komponente ukupne novčane mase su ostvarile međugodišnji rast (poređenje g/g). Izuzetak su ostali depoziti u stranoj valuti koji su manji za 1% u poređenju sa januarom 2016. godine. Rastu ukupne novčane mase u januaru 2017. godine najviše je doprinijelo uvećanje prenosivih depozita u domaćoj valuti sa stopom rasta od 17,6% g/g. Jednak doprinos rastu ukupne novčane mase dali su ostali depoziti u domaćoj valuti i gotovina izvan banaka (1,7 p.p.) sa stopama rasta predstavljenim na grafikonu ispod.

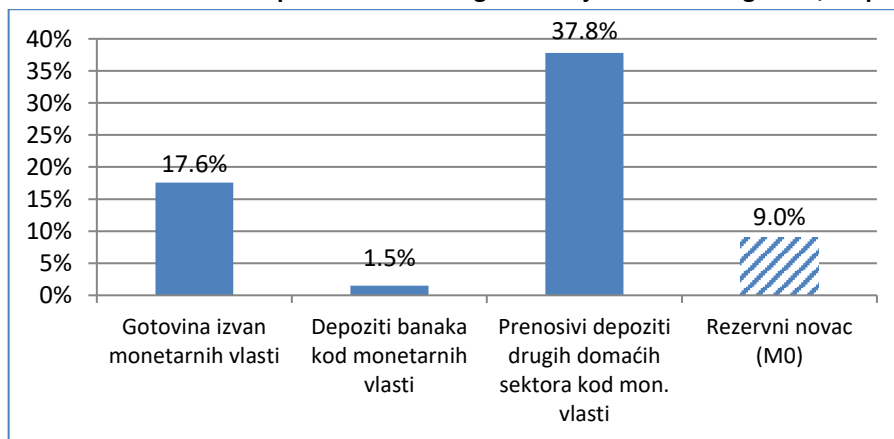
Grafikon 9: Stope rasta osnovnih komponenti M2 u januaru 2017. godine (poređenje sa istim periodom 2016. god.)

Izvor: CBBiH

U januaru 2017. godine došlo je do povećanja gotovine izvan monetarnih vlasti, depozita banaka kod monetarnih vlasti i prenosivih depozita drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti (poređenje g/g), što je rezultiralo uvećanjem **rezervnog novca (M0)**. Na kraju posmatranog mjeseca rezervni novac je iznosio 8,3 mlrd. KM odnosno veći je za 9% više u odnosu na januar 2016. godine. Iako su sve komponente rezervnog novca ostvarile međugodišnji rast (grafikon ispod), najznačajniji doprinos rastu rezervnog novca imala je gotovina izvan monetarnih vlasti (8 p.p) i na taj način povećala svoje učešće u M0 na 48,9%. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti su imali takođe visoku međugodišnju stopu rasta, ali zbog malog učešća (0,7%) njihov doprinos rastu M0 je bio zanemarljiv.

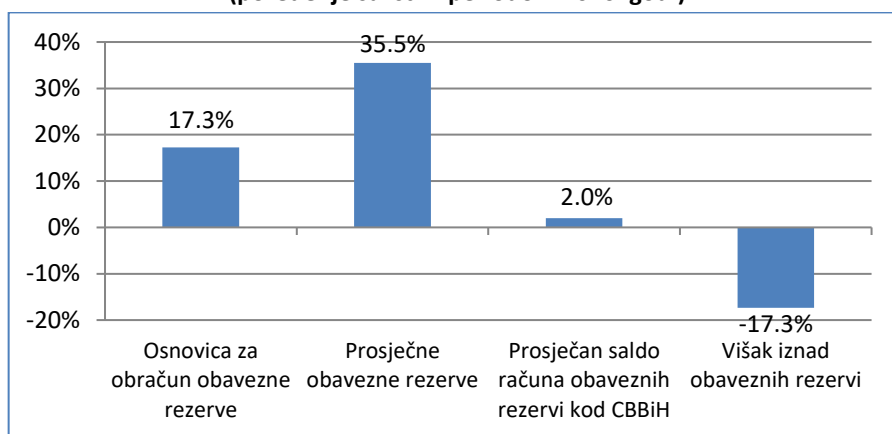
Grafikon 10: Rezervni novac i komponente rezervnog novca u januaru 2017. godine, stope rasta g/g

Izvor: CBBiH

Prosječno saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u januaru 2017. godine povećan je za 2% u odnosu na januar 2016. godine i iznosi 4,2 mlrd. KM. Iako se još uvijek veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi odnosi na višak iznad obaveznih rezervi (51,4%), primjećuje se da je višak iznad obaveznih rezervi smanjen za 17,3% u odnosu na januar 2016. godine.⁸ Prosječne obavezne rezerve su uvećane za 35,5% g/g i iznose oko 2 mlrd. KM. Istovremeno, osnovica za obračun obavezne rezerve je uvećana za 17,3% g/g. Prosječna stopa obavezne rezerve iznosila je 10%, a implicitna⁹ stopa obavezne rezerve iznosila 20,6%.

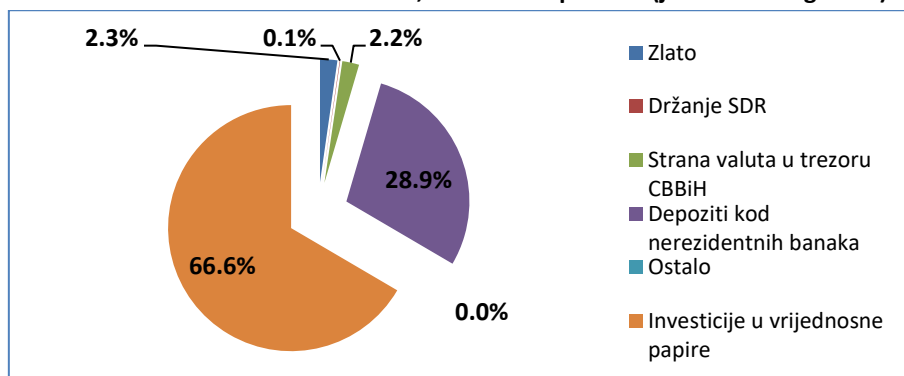
**Grafikon 11: Prosječne obavezne rezerve u januaru 2017. godine
(poređenje sa istim periodom 2016. god.)**

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve CBBiH na kraju januara 2017. godine ostvarile su rast od 9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i dostigle 9,4 mlrd. KM. Rast bruto deviznih rezervi je rezultat povećanja gotovo svih komponenti, a najbrži rast g/g bilježe depoziti kod nerezidentnih banaka koji su na taj način povećali svoj udio u bruto deviznim rezervama na 28,9% (povećanje za 18. p.p. u odnosu na januar 2016. godine). Rast bruto deviznih rezervi djelimično je usporan smanjenjem investicija u vrijednosne papire kao najveće komponente bruto deviznih rezervi. Investicije u vrijednosne papire na kraju posmatranog mjeseca su smanjene za 15,4% g/g. Time je udio ove komponente bruto deviznih rezervi smanjen u odnosu na januar 2016. godine i iznosi 66,6%.

Grafikon 12: Bruto devizne rezerve, učešće komponenti (januar 2017. godine)

Izvor: CBBiH

⁸ Nakon stupanja na snagu Odluke Upravnog vijeća CBBiH od 01.07.2016. godine, a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve, udio viška iznad obavezne rezerve se smanjio, dok je udio prosječnih obaveznih rezervi povećan.

⁹ Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obavezne rezerve.

3.3. Depoziti

Ukupan iznos depozita na kraju prvog mjeseca 2017. god. je iznosio 17,91 mlrd. KM. Stopa rasta je porasla za 1,52 p.p. i iznosi 8,9% g/g. Stope rasta depozita stanovništva je takođe neznatno porasla za samo 0,03 p.p. dok je stopa rasta depoziti sektora nefinansijskih preduzeća porasla za 4,74 p.p. u odnosu na kraj prošle godine.

Učešće depozita stanovništva u ukupnim depozitima je smanjeno sa 60,1% na 59,8%, dok je nasuprot tome učešće depozita nefinansijskih preduzeća povećano za 0,3 pp. tj. sa 22,9% na 22,6%. Učešće depozita opšte vlade je neznatno smanjeno za 0,2 p.p.

Tabela 4: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)¹⁰

Period	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinansijskih preduzeća	Depoziti opšte vlade	Ostali
01.2017.	17.915	10.714	4.109	1.680	1.412
Stopa rasta g/g					
01.2017.	8,91%	8,91%	10,37%	11,96%	7,47%
Učešće u ukupnim depozitima					
01.2017.	100,0%	59,8%	22,9%	9,4%	7,9%

Izvor: CBBiH

3.4. Krediti

Ukupan iznos kredita na kraju prvog mjeseca 2017. god. je iznosio 17,18 mlrd. KM. uz povećanje stope rasta sa 2,4% g/g.

Kredit plasirani stanovništvu su ostvarili rast u odnosu na kraj prošle godine za 0,2 p.p. dok je stopa rasta kredita nefinansijskim preduzećima neznatno pala za 0,1 p.p.. Negativna stopa rasta kredita opštoj vladi se promijenila sa -17,2 % g/g na -11,3% g/g.

Kredit stanovništvu su zadržali gotovo isto učešće u ukupnim kreditima (neznatno smanjenje za 0,02 p.p.) dok je učešća kredita nefinansijskim preduzećima smanjeno za 0,18 p.p. a kredita opštoj vladi povećano za 0,24 p.p.

Tabela 5: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Ukupni krediti	Kredit stanovništvu	Kredit nefinansijskim preduzećima	Kredit opštoj vladi	Kredit ostalim sektorima
01.2017.	17.180	8.062	8.034	1.003	80
Stopa rasta g/g					
01.2017.	2,4%	4,0%	3,2%	-11,3%	0,0%
Učešće u ukupnim kreditima					
01.2017.	100,00%	46,93%	46,77%	5,84%	0,46%

Izvor: CBBiH

¹⁰ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

3.5. Berze u BiH

U mjesecu januaru 2017. godine na Sarajevskoj berzi je ostvaren promet u iznosu od 19,9 mil. KM. Ostvareni promet je veći za 18% g/g. i ostvaruje 28,8% ukupnog prometa na berzama u BiH. U mjesecu januaru nije bilo javnih aukcija Obveznica i Trezorskih zapisa FBiH.

Na Banjalučkoj berzi u januaru 2017. godine ostvaren je promet u iznosu od 49,2 miliona KM što čini 71,2% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 25,36 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Obveznica i 19,8 mil KM Trezorskih zapisa RS što iznosi 91,7% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu januaru. Promet na BLSE je veći za 76,9% u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

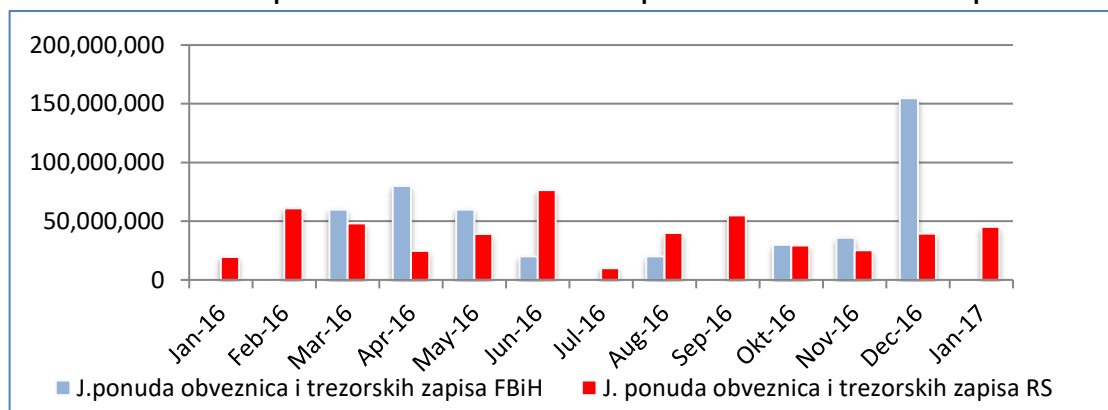
Tabela 6: Promet (u KM) na SASE i BLSE u januaru 2017.godine

Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-15	6.719.867	23.271.647	29.991.514
Jan-16	16.889.665	27.832.869	44.722.534
Jan-17	19.938.377	49.243.929	69.182.306

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na obje berze u mjesecu januaru 2017. godine je iznosio 69,18 mil.KM i veći je za 54,7% od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine.

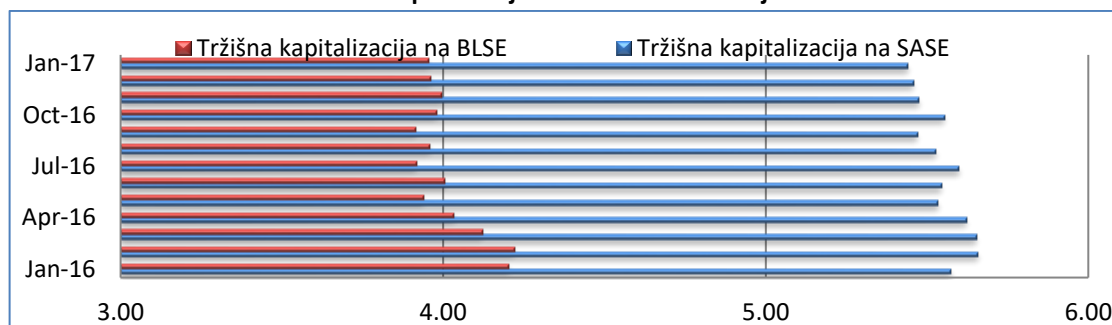
Grafikon 13: Javna ponuda Obveznica i Trezorskih zapisa FBiH i RS na SASE i BLSE uporedno

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na Sarajevskoj berzi na kraju mjeseca januara iznosi 5,44 mlrd. KM što predstavlja pad od 2,4%. g/g i u ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 57,9%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi u januaru 2017. godine iznosi 3,95 milijarde KM i bilježi pad od 5,9% g/g sa učešćem 42,1% u ukupnoj kapitalizaciji. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u januaru 2017. godine iznosi 9,4 milijardi KM i bilježi pad od 3,9% g/g.

Grafikon 14: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

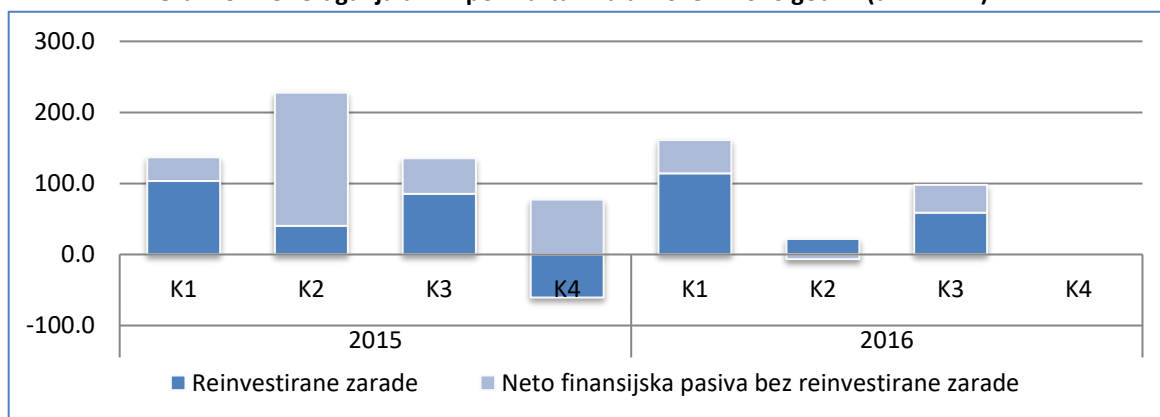

Izvor: SASE i BLSE

4. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci za četvrti kvartal 2016. godine. Ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala, iznose 274,3 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 45,1% g/g. Od ovoga iznosa reinvestirane zarade iznose 194,64 mil. KM što predstavlja 71% ukupnih SDI za tri kvartala.

Grafikon 15: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015. i 2016 godini (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Ulaganja u trećem kvartalu 2016. godine iznosila su 97,9 mil. KM. Ovo predstavlja smanjenje od 27,7% g/g¹¹. Potrebno je napomenuti da ovi iznosi ne sadrže dio koji se odnosi na stavku zadržane zarade koje se zbog računovodstvenih razloga objavljuju samo na kraju godine.

Tabela 7: SDI po kvartalima u 2013., 2014., 2015. i 2016 godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	333,2	182,7	2,1	-50,5	467,6
2014	252,3	202,6	127,2	185,1	767,1
2015	136,7	227,6	135,4	16,5	516,2
2016	161,1	15,2	97,9		

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (09.09.2016.godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima dok je u februaru 2016. agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima”.

¹¹ Podaci objavljeni u platnom bilansu za tri kvartala 2016. godine.